

Questionum

de adiectivis graecis, quae verbalia dicuntur,

Pars quarta.

Scriptis Prof. Dr. H. Moisisstzig.

Multis abhinc annis quaestiones de adiectivis graecis, quae verbalia dicuntur, scribere exorsi rei finem nondum imposuimus. Quum igitur ad nos hoc anno scribendi vices redierint, hac opportunitate denuo oblata rem longo intervallo intermissam revocare liceat, ut, si minus ad finem perducatur, at aliquantum provehatur. Quare quoniam Platone, Herodoto, Xenophonte, Thucydide, toto poetarum choro pervestigatis postremum ad Demosthenem, oratorum principem, nos contulimus, operae pretium esse visum, Aeschinem illi haud imparem percensere. At illa recensio quum rerum tenuem quasi quendam proventum attulerit, in pauca conferre coacti sumus.

Particula I.

De adiectivis verbalibus in $\overline{\tau\epsilon\omicron\varsigma}$ exeuntibus.

Adiectivorum in $\overline{\tau\epsilon\omicron\varsigma}$ exeuntium, quae apud Homerum, Hesiodum omnino non inveniuntur, non ita multa apud lyricos vates et Aeschylum illum grandiloquum, perpauca apud Herodotum historiae parentem, nec plura apud Thucydidem, historicum gravissimum atque magnificentissimum, apud posteriores innumerabilia fere, apud Demosthenem denique quinquaginta reperiuntur, quinque fere apud Aeschinem invenies. Quae res nescio an sit quasi putida quaedam atque quaesita imitatio venerandorum illorum atque augustorum scriptorum, qua priscae probitatis speciem simulet, ut erat homo *fictio* quodam neque vero ingenio. Ita quidem dicendi ratione ingenium ipsum aperitur; cui enim non sit persuasissimum, utramque rem angustissimo quodam vinculo inter se contineri? Variandae orationis causa quae sint substituta, in hisce videas: *Δημοσθένης ἢ τοὺς νόμους φησὶν ὑμᾶς ἐξαλείφειν δεῖν, ἢ τοῖς ἐμοῖς λόγοις οὐκ εἶναι προσεκτέον.* Tim. 134. *δεῖ δὴ τὸν κατηγοροῦντι ἐμὲ, τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδεικνύναι* cet. *τῷ δ' ἀπολογουμένῳ τὸνναντίον τούτου δεικτέον ἐστί.* Ctes. 439. Iam quae omnino non reperiantur omissis et locis et, quae in eorum locum succedant, enumerentur: *ἀνάμνηστέος, ἀντιτακτέος, ἀπεθιστέος, ἀποκινδυνευτέος, ἀψευδητέος, γελαστέος, δημιουργογυτέος, διαμνημονευτέος, καθεκτέος, ληρητέος, μετοιστέος, παθητέος, σκοπητέος, συ-*

κοφανητέος, συμπεριοιστέος, συννηητέος, φθεγκτέος. In eorum locum succedant ἔξεστι, προσήκει, χρῆ, δεῖ, ἔργον, ἀνάγκη ἐστί.

Particula II.

De significatione adiectivorum verbalium in τος cadentium.

Significationes quattuor haec adiectiva, quae apud Aeschinem perpaucā inveniuntur, vindicant, quarum principes passiva et potentialis, alterum locum Particp. Praes. Act., tertium denique Part. Fut. Pass. obtinet vis.

Caput I.

De vi potentiali et passiva simplicium et parasynthetorum.

Praeceptum primum in medio posuimus illud: 1. Adiectiva verbis finitima, quae sub sensus cadentia vel ab iis orta significant, potestate passiva praedita sunt. 2) Adiectiva verbis propinqua, quae animi motus atque agitationes exprimunt, potentialis sunt significationis.

§. 1. Simplicia.

A. Agminis primi sint, quae spectant res sensibus subiectas.

αἰρετός creatus. ὅσα τις αἰρετός ὢν πράττει κατὰ ψήφισμα, οὐκ ἔστι ταῦτ' ἀρχή. Ctes. 398.

κλητός vocatus, invitatus. ἦσαν οἱ κλητοὶ καὶ συνδειπνοῦντες οὐκ ἐλάτιους ἢ διακόσιοι. Parapr. 326.

κληρωτός sorte
χειροτονητός manibus } creatus. περὶ μὲν τὰς κληρωτὰς ἀρχὰς ἐστὶ τοιοῦτος, περὶ δὲ τὰς χειροτονητὰς βελτίων. Tim. 131.

ἔητός constitutus. ψηφίζονται ἡκεῖν τοὺς ἱερομνήμονας πρὸ τῆς ἐπιούσης πνυλαίας ἐν ἔητῳ χρόνῳ εἰς Πύλας. Ctes. 515, 519.

τακτός statutus. τρίτον ἐπανέγνω τὸ περὶ τοῦ βουλευσασθαι τὸν δῆμον ὑπὲρ εἰρήνης ἐν τακταῖς ἡμέραις. Parapr. 281.

B. Quae animi functiones spectant.

θαυμαστός admirabilis. Timarch. 91. δυνατόν fieri potest, sexcenties. χρηστός utilis, bonus. Parapr. 312.

§. 2. Parasyntheta.

A. Quae sub sensus cadentia spectant.

ἀναστατός expulsus. ἔνορκον ἦν τοῖς ἀρχαίοις μηδεμίαν πόλιν τῶν Ἀμφικτυονίδων ἀνάστατον ποιῆσειν. Parapr. 284.

ἀντίθετος oppositus. τεθορύβημαι, μή τινες ὑμῶν ἀγνοήσωσί με ψυχαγωγηθέντες τοῖς ἐπιβεβουλευμένοις καὶ κακοῦθεσι τούτοις ἀντιθέτοις. Parapr. 189.

διάσειστος disiectus. συνέτριβον ἀστραγάλους τέ τινας διασειστούς καὶ φημούς. Timarch. 82.

ἔκδοτος traditus, proditus. ἔκδοτον Φιλίππου πεποιηκότα Κερσοβλέπτην, τὸν Θράκης βασιλέα. Ctes. 446. ἔκδοτον τὴν Βοιωτίαν πᾶσαν ἐποίησε Θηβαίους. Ctes. 534.

ἔκκλητος evocatus. εἰ μὲν ἦν ἄγων οὐτοσὶ ἐν πόλει ἐκκλήτω. Timarch. 112.

ἐκποίητος traditus (adoptionis causa). ὁ νομοθέτης οὐκ ἐῖ ἐκποίητον γενέσθαι. Ctes. 414.

ἐπίλεκτος electus. τὴν ἐν Ταμύναις μάχην ἐν τοῖς ἐπιλέκτοις οὕτως ἐκινδύνευσαν, ὥστε κακῆ σιφρανοθῆναι. Parapr. 332. τὴν Τολμίδου ζηλοῦν στρατηγίαν κελεύων, ὃς χιλίους ἐπιλέκτους τῶν Ἀθηναίων ἔχων cet. Parapr. 254.

ἐξαίρετος electus. ἐξαίρετον αὐτῷ τυραννίδα περιποιούμενος. Ctes. 482.

παρέγγραπτος iniuria in civitatem adscriptus. ἄνθρωποι παρέγγραπτοι γεγενημένοι πολλοί. Parapr. 339.

περιβόητος infamatus. ἀπολογεῖσθαι τὰς πράξεις τὰς περιβοήτους. Timarch. 93.

περιμάχητος circa quem pugnatur, exortatus. κάλλει καὶ ὄρα διενεγκόντες περιμάχητοι ἐξ ἔρωτος ἐγένοντο. Timarch. 145. διὰ τὸ σπάνιον καὶ τὸ περιμάχητον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀείμνηστον ἐκ τῆς νίκης ἐθέλουσί τινες διακινδυνεύειν. Ctes. 569.

σύμφοτος innatus. μετὰ τῶν συμφότων αὐτῷ νοσημάτων. Ctes. 472.

B. Quae animi functiones spectant.

ἀνεκτός tolerabilis. τιμωρίας τούτους ἀπεθίξειν χρεῖ. μόνως γὰρ ἂν οὕτως ἀνεκτοὶ γένοιτο. Timarch. 58.

ἐξάγιστος detestabilis. } ἔστι γὰρ τὸ Κιρράϊον ὀνομασμένον πεδῖον καὶ λιμὴν ὃ
ἐπάρατος execrabilis. }
νῦν ἐξάγιστος καὶ ἐπάρατος. Ctes. 498.

καταγέλαστος ridiculus. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα καταγέλαστα πέπρακται Τιμάρχω. Timarch. 68. Ead. signif. Timarch. 165., Parapr. 282., Ctes. 467.

ὑπερκαταγέλαστος supra modum ridiculus. τὸ νυνὶ γινόμενον προῶγμ' ὑπερκαταγέλαστόν ἐστι. Ctes. 582.

Caput II.

Exemplis enumeratis, quibus regulae firmentur, illa proferri opus est, quae in locum succedunt aut eorum adiectivorum, quorum significatio potentialis usu non fere celebretur, aut eorum, quae omnino desiderantur.

§. 1.

Quae vires tuentur eorum, quorum potentialis vis usu non fere videtur esse celebrata. γραπτός scriptus. ταῦτ' οὖν ἀνοῖσεθε δύνασθαι γράψαι Φίλιππον; Parapr. 299. ἔξοιστος elatus, vulgatus (a posterioris demum aetatis scriptoribus usu celebratum). οὐκ ἐνῆν ἀμφοτέρω' ἐξενέγκασθαι. Parapr. 244. utrumque auferri non potuit.

πεμπτός missus. δεῖ τοὺς πρὸς τὰ κοινὰ φιλοτιμουμένους μὴ κατέχειν ἐτέρων χώραν πρέσβειων, οὓς ἐξῆν πέμπειν ἀνθ' ἡμῶν Ἀθηναίους. Parapr. 277 qui mitti po-

terant. ἐξεῖναι γράψας Φιλίππῳ πρόσβεις πρὸς Ἀθηναίους ὑπὲρ εἰρήνης πέμπειν. Parapr. 231.

περίοπτος circumspectus. ἀπεφηνάμην, ὅτι ἐμοὶ δοκεῖ δίκαιον εἶναι μὴ περιορᾶν κατεσκευασμένας τὰς ἐν Βοιωτοῖς πόλεις. Parapr. 299. negligi non posse.

σωστός servatus. ὡς τοίνυν ἐξῆν αὐτῷ σωθῆναι μὴ τιμωρησαμένῳ τὸν τοῦ Πατρῶ- κλου θάνατον, ἀνάγνωθι, ἃ λέγει ἡ Θέτις. Timarch. 153. quomodo fieri posset, ut servaretur.

§. 2.

Vicaria significationis potentialis eorum, quae omnino desiderantur sive res sensibus subiectas spectant, sive animi functionibus continentur.

ἀντιποιητόν quod vindicari potest. ὦν Ἀμύντας ἀπέστη ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων ἀπάντων οὐ μόνον λόγοις, ἀλλὰ καὶ ψήψῳ, τούτων σε οὐκ ἔστι δίκαιον ἀντιποιεῖσθαι. Parapr. 218.

ἀπογνωστός (ἀπογνωστής) qui liberari potest. } ὁ λόγος ἐφάνη δεινῶς ἄδι-
καταψηφιστός (καταψηφιστέος) qui damnari potest. }
κος, ὅθ' ὑμᾶς ἐπηρώτα, εἰ οἷόν τ' ἐστὶν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει Φίλοκράτους μὲν θάνατον
καταψηφίσασθαι, ἐμοῦ δ' ἀπογνωῖναι. Parapr. 192.

διαμνημονευτόν cuius rei reminisci possumus. χάλεπον διαμνημονεῦσαι τὰ
λεχθέντα καθ' ἕκαστα. Parapr. 329.

ἐπιδεικτόν (ἐπιδεικτέον) demonstrari potest. ποίῳ τεκμηρίῳ δύναι' ἂν τις σαφῶς
τοῦτ' ἐπιδείξαι; Parapr. 326.

ἐξεργαστόν (ἐξεργαστικός) quod perfici potest. πρᾶγμα χάλεπὸν ἐξεργάζεσθαι ἐπι-
χειρῶν. Timarch. 72.

ἐξεταστόν (ἐξεταστέον) examinari potest. τὴν εὐήθειαν τοῦ λόγου τούτου ρᾶδιόν
ἐσιν ἐξετάσαι. Timarch. 161.

περαντόν (περαντέον) quod perfici potest. περαίνειν μηδὲν ἐνῆν. Parapr. 244.

ψευστόν (ψεύστης) mendacium dici potest. τῶν ἐπὶ τοῦ βήματος παρ' ὑμῖν λό-
γων ὑμεῖς ἀκηκόατε, ὥστ' οὐκ ἐνέσται μοι ψεῦδεσθαι. Parapr. 227.

Caput III.

De reliquis simplicium et parasynthetorum significationibus et de synthetorum vi atque natura.

§. 1.

Simplicium et parasynthetorum non invenitur nisi δυνατός potens. ἀνὴρ βεβιωκῶς
μὲν αἰσχυρῶς, λέγειν δ' εἰς ὑπερβολὴν δύνατος. Timarch. 173.

§. 2. Syntheta.

A. Adiectiva, quae particulae a subiectae sunt.

a. Signif. potent. ἀχρηστος inutilis. Timarch. 64. ἀφόρητος intolerabilis. Parapr. 205.
ἀφυγκτος inevitabilis. Ctes. 409. ἀκίνητος immutabilis. Ctes. 466. ἀνίατος καὶ ἀνήκεστος

insanabilis et immedicabilis. Ctes. 544. ἀβίωτον vivi non potest. Ctes. 538. ἀδύνατον fieri non potest. Timarch. 64.

b. Signif. pass. ἀκόλαστος impunitus, libidinuosus. Timarch. 68. ἀπαίδευτος inereditus. ibid. 70. ἀνέμητος indivisus. ibid. 121. ἀστεφάνωτος incoronatus. ibid. 130. ἀτιμώρητος inultus. ibid. 151. ἀπόρθητος non vastatus. ibid. 174. ἀπροσδόκητος inexpectatus. Parapr. 195. ἄκριτος indemnatus. ibid. 255. ἀσύνοπιος incognitus. ibid. 312. ἀδοκίμαστος inexploratus. Ctes. 403 cetera.

c. Signif. Part. Praes. Act. ἀναίσχυντος impudens. Parapr. 318. ἀνηλέητος non miserans, misericordiae expers. ibid. 327. ἀδωροδόκητος dona non accipiens; incorruptus. Ctes. 473. ἀσύνητος insipiens. ibid. 537.

d. Signif. Part. Perf. Act. ἀναμάρτητος qui non peccavit. τὴν γυναῖκα ἐφ' ἧ ἂν ἀλφῷ μοιχὸς οὐκ ἐῖ κοσμεῖσθαι οὐδ' εἰς τὰ δημοτελῆ ἱερὰ εἰσιέναι, ἵνα μὴ τὰς ἀναμαρτήτους τῶν γυναικῶν ἀναμιγνυμένη διαφθείρη. Timarch. 176. ἀστράτενος qui bellum non gessit. οὐ γὰρ ῥήτωρ ἀστράτενος καὶ λιπῶν τὴν τάξιν αὐτοῖς ἐνοπέθησεν. cet. Ctes. 537.

e. Signif. dignus qui. ἀστεφάνωτος non dignus, qui coronetur. σὺ τὸν ἀστεφάνωτον ἐκ τῶν νόμων κελεύεις ἡμᾶς στεφανοῦν. Ctes. 566.

B. Adiectivorum, quorum pars particula εὖ est, et eorum, quae a loquelari particula δὲς inducuntur, exempla omnino non inveniuntur.

Agmen claudant tria, quae nominibus et particulae αἰεὶ subiuncta sunt. δορυάλωτος bello captus. Parapr. 219. αἰχμάλωτος. ibid. 274. αἰμνηστον quod semper memoriae inhaeret. ὁ φοβικὸς πόλεμος δεκαετῆς γεγωνὸς αἰμνηστον παιδείαν αὐτοῦς ἐπαίδευσε. Ctes. 537.